WIKIPEDIA

Unkarin kansalliskirjasto

Unkarin kansalliskirjasto tai **Széchényi-kansalliskirjasto** (unk. *Országos Széchényi Könyvtár*) on Unkarin suurin kirjasto. Se sijaitsee Budapestissä Budan linnan F-siivessä ja on toinen Unkarin kansalliskirjastoista; toinen on Debrecenin yliopiston kirjasto. Kirjastolla on vapaakappaleoikeus, ja sen tehtävänä on kerätä kaikki Unkaria koskeva kirjallisuus. Kirjasto perustettiin 1802 Ferenc Széchényin lahjoittaman kirjakokoelman ympärille. Sen kokoelmissa on muun muassa 2,5 miljoonaa kirjaa ja monia harvinaisuuksia, kuten Unkarin alueen vanhin kartta, *Tabula Hungariae*.

Unkarin kansalliskirjasto	
Országos Széchényi Könyvtár	
Unkarin kansalliskirjasto.	
Sijainti	Budapest, Unkari
Koordinaatit	47°29′42″N, 19°2′21″E (https://geohack.toolforge.org/geohack.php?language=fi&pagename=Unkarin_kansalliskirjasto&params=47_29_42_N_19_2_21_E_type:landmark_region:HU-BU)
Tyyppi	kansalliskirjasto
Perustettu	1802
Kokoelman koko	8 miljoonaa nimekettä (2,5 miljoonaa kirjaa)
Vapaakappaleoikeus	kyllä
Kotisivut (http://regi.oszk.hu/index_en.htm)	

Sisällysluettelo

Toiminta ja tehtävät

Kansalliskirjaston tehtävät määriteltiin käytännössä heti perustamisen yhteydessä, eivätkä ne ole sen jälkeen oikeastaan muuttuneet. Sen tehtävänä on kerätä kaikki Unkarissa julkaistut kirjalliset teokset. Lisäksi se kerää kaikki unkariksi kirjoitetut teokset, kaikki unkarilaisten kirjoittamat tai avustamat ulkomailla julkaistut teokset ja kaikki ulkomailla kirjoitetut teokset, jotka käsittelevät Unkaria. Kirjastolla on vapaakappaleoikeus Unkarissa julkaistuihin teoksiin.[1]

Kirjasto on lisäksi Unkarin keskuskirjasto, ja se muun muassa hallinnoi kirjastojen välisiä lainauksia, toimii keskusvarastona ja ylläpitää kirjastorekisteriä. Sen tehtäviin kuuluu lisäksi hallinoida ISBN- ja ISSN-numeroita sekä tarjota muille Unkarin kirjastoille ammatillista apua. Kansalliskirjasto julkaisee lisäksi Unkarin kansallisbibliografiaa, jota on julkaistu vuodesta 1961.[2]

Historia

Kansalliskirjaston perustaja oli kreivi Ferenc Széchényi, joka etsi 1700-luvun lopulla unkarilaisia kirjoja Unkarista ja muualta maailmasta. Hän keräsi kirjat yhteen kokoelmaan, jonka lahjoitti Unkarin kansakunnalle 1802.[1] Kaikkiaan Széchényin lahjoitukset käsittivät 15 000 kirjaa ja 2 000 käsikirjoitusta.[3] Kansalliskirjasto avattiin Pestissä seuraavana vuonna. Uusi kirjasto herätti kansan isänmaallisuuden, ja se saikin seuraavina vuosina paljon yksityisiä lahjoituksia. Parlamentti päätti vuonna 1808 perustaa Unkarin kansallismuseon, johon myös kansalliskirjasto liitettiin.[1]

Kirjasto erotettiin kansallismuseosta 1949. Siitä tuli jälleen oma organisaationsa, ja se nimettiin perustajansa Ferenc Széchényin mukaan.[1] Kirjasto muutti 1985 Budan linnan vuosina 1890–1902 valmistuneeseen F-siipeen, jonka olivat suunnitelleet Alajos Hauszmann ja Miklós Ybl.[3]

Kokoelmat

Kansalliskirjaston kokoelmiin kuuluu 8 miljoonaa kohdetta. Niihin kuuluvat 2,5 miljoonaa kirjaa, 385 000 osaa sarjajulkaisuja, 270 000 musiikkidokumenttia ja -äänitettä sekä yli miljoona käsikirjoitusta. Lisäksi kokoelmissa on 200 000 karttaa, 320 000 kuvaa ja kaiverrusta, lähes 3 miljoonaa julistetta ja vihkosta sekä 272 000 mikrofilmiä.[4]

Vanhojen kirjojen kokoelma on Unkarin laajin. Siihen kuuluu 8 600 ennen vuotta 1711 painettua teosta. Siihen kuuluu muun muassa vanhin Unkarissa painettu kirja, *Chronica Hungarorum*.[4] Kirjaston kokoelmissa on kaksi kohdetta, jotka ovat päässeet Unescon maailmanmuistoluetteloon, Bibliotheca Corviniana ja *Tabula Hungariae*. Bibliotheca Corviniana oli kuningas Matias Corvinuksen 1400-luvun toisella puoliskolla keräämä kirjasto, jonka kokoelma hajosi Unkarin jouduttua turkkilaisvaltaan. Osa kokoelmasta on kansalliskirjastossa.[5] *Tabula Hungariae* on puolestaan vanha Unkaria ja sen lähialueita esittävä kartta.[6]

Tabula Hungariae

Kirjastossa on myös monien kuuluisien unkarilaiskirjailijoiden painoskokoelmia. Siellä on lähes 600 erilaista painosta Sándor Petőfin ja yli 3 000 erilaista painosta Mór Jókain töistä. Käsikirjoituksissa on muun muassa Ferenc Kölcseyn käsinkirjoittama Unkarin kansallislaulu ja useita Petőfin, Lajos Kossuthin ja Endre Adyn käsikirjoituksia.[4]

Lähteet

- *Kaupunkikirjat: Budapest*. Suomentanut Rekiaro, Ilkka. Helsinki: WSOY, 2002. ISBN 951-0-26306-0.
- Wedgeworth, Robert (toim.): *World Encyclopedia of Library and Information Services*. American Library Association, 1993. ISBN 0-8389-0609-5. Google-kirjat (http://books.google.fi/books?id=HSFu99FCJwQC) (viitattu 3.1.2012). (englanniksi)

Viitteet

1. Foundation and function of the library (http://regi.oszk.hu/eng/konyvtar/tortenet/tortenet_index_en.htm) National Széchényi Library. Viitattu 3.1.2012. (englanniksi)
2. Wedgeworth, s. 356.
3. *Kaupunkirjat*, s. 72.
4. History (http://search.theeuropeanlibrary.org/portal/en/libraryHistory.html?libraryid=18) *European Library*. Koninklijke Bibliotheek. Viitattu 3.1.2012. (englanniksi)
5. Hungary - Bibliotheca Corviniana (http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/flagship-project-activities/memory-of-the-world/projects/full-list-of-projects/hungary-bibliotheca-corviniana-project/) Unesco. Viitattu 3.1.2012. (englanniksi)
6. Tabula Hungariae (http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/flagship-project-activities/memory-of-the-world/register/full-list-of-registered-heritage/registered-heritage-page-8/tabula-hungariae/#c183698) Unesco. Viitattu 3.1.2012. (englanniksi)

Aiheesta muualla

- Kuvia tai muita tiedostoja aiheesta **Unkarin kansalliskirjasto** Wikimedia Commonsissa
- Kirjaston kotisivut (http://www.oszk.hu/) (unkariksi)
  - Kotisivujen englanninkielinen osuus (http://www.oszk.hu/en) (englanniksi)

Auktoriteettitunnisteet	BNF: cb11866743k (https://catalogue.bnf.fr/ark:/12148/cb11866743k) (data) (https://data.bnf.fr/ark:/12148/cb11866743k) · GND: 1007496-X (https://d-nb.info/gnd/1007496-X) · ISNI: 0000 0001 2167 0554 (http://isni.org/isni/0000000121670554) · LCCN: n79076057 (https://id.loc.gov/authorities/names/n79076057) · NKC: kn20010711352 (https://aleph.nkp.cz/F/?func=find-c&local_base=aut&ccl_term=ica=kn20010711352&CON_LNG=ENG) · NLA: 35722893 (https://nla.gov.au/anbd.aut-an35722893) · NLG: 88412 (http://data.nlg.gr/resource/authority/record88412) · SUDOC: 026416425 (https://www.idref.fr/026416425) · ULAN: 500306655 (https://www.getty.edu/vow/ULANFullDisplay?find=&role=&nation=&subjectid=500306655) · VIAF: 137912193 (https://viaf.org/viaf/137912193) · WorldCat (VIAF): 137912193 (https://www.worldcat.org/identities/containsVIAFID/137912193)

Noudettu kohteesta "https://fi.wikipedia.org/w/index.php?title=Unkarin_kansalliskirjasto&oldid=17458644"

Sivua on viimeksi muutettu 26. heinäkuuta 2018 kello 11.21.

Teksti on saatavilla Creative Commons Attribution/Share-Alike -lisenssillä; lisäehtoja voi sisältyä. Katso käyttöehdot.
Wikipedia® on Wikimedia Foundationin rekisteröimä tavaramerkki.
Ongelma artikkelissa?